Instrucțiuni x86

De citit:Dandamudi Capitole 4.5, 7, 8, 9, 10

Modificat: 15-Oct-18

INC și DEC

- * Format:
  - » inc destination
  - » dec destination
- * Semantică:
  - > destination = destination +/- 1
  - » destination poate fi pe 8, 16, sau 32-biți memorie/registru
  - » Nu putem folosi operanzi imediați
  - » Nu seteaza CF

Exemple

ADD/SUB

```
* Format:
     » add destination, source
     » sub destination, source
  * Semantică:
     » destination = (destination)+/-(source)

    Exemple

     add
            EBX, EAX
     add byte [value], 10H
     sub EBX, EAX
• Observatii:
  * inc EAX e mai bun decât add EAX, 1
  * dec EAX e mai bun decât sub EAX, 1
  * generează mai puțin cod
```

Setare indicatori de conditie

CMP

```
* Format:
    cmp destination, source
* Semantică:
        (destination) - (source)
```

- * destination și source NU sunt alterate
- * Testează relația de ordine între operanzi
- * Se efectuează scăderea, se setează EFLAGS
- * Nu se reține rezultatul scăderii
- * Se folosește cu salturi condiționale

Exemple

```
cmp EBX, EAX
cmp dword [count], 10
```

Setare indicatori de conditie

 Unii indicatori pot fi setati in mod explicit prin operatii specifice:

```
* Carry
```

- » STC (Set Carry Flag)
- » CLC (Clear Carry Flag)
- » CMP (Complement Carry Flag)

* Interrupt

- » STI (Set Interrupt Flag)
- » CLI (Clear Interrupt Flag)

* Direction

- » STD (Set Direction Flag)
- » CLD (Clear Direction Flag)

Salt necondiționat

- * Format: jmp label
- * Semantică:
  - » Execuția transferată la instrucțiunea identificată de label
  - » Se retine deplasamentul relativ fata de intructiunea curenta
- Exemplu: ciclu infinit

```
    mov EAX,1
    inc_again:
    inc EAX
    jmp inc_again
    mov EBX,EAX ; nu se ajunge aici
```

Salt condiționat

* Format:
 j<cond> label

- * Semantică:
  - » Execuția transferată la instrucțiunea referită de label doar dacă condiția cond>este îndeplinită
  - » Depinde de o combinație de flag-uri din EFLAGS
- Exemplu: Verificare \r (Carriage Return)

```
GetCh AL
cmp AL, ODH; oDH = ASCII carriage return
je CR_received
inc CL
CR received:
```

Salt condiționat

* Acestea depind de valoarea unui flag din registrul EFLAGS

```
jz jump if zero (ZF == 1)
jnz jump if not zero (ZF == 0)
jc jump if carry (CF == 1)
jnc jump if not carry (CF == 0)
jo jump if overflow (OF == 1)
js jump if sign (SF == 1)
jp jump if parity (PF == 1)
```

- * jz este echivalent cu je
- * Analog jnz și jne

Instructiuni ce tratează operanzii ca nr. fara semn.

```
je if equal (ZF==1)
jne if not equal (ZF==0)
ja if greater (CF==0 && ZF==0)
jae if greater or equal (CF==0)
jb if less (CF==1)
jbe if less or equal (CF==1||ZF==1)
```

Instructiuni ce tratează operanzii ca nr. cu semn.

```
je if equal (ZF==1)
jne if not equal (ZF==0)
jg if greater (ZF==0 && SF==OF)
jl if less (SF != OF)
jge if greater or equal (SF==OF)
jle if less or equal (ZF==1||SF!=OF)
```

Instrucțiuni de salt (exemple)

```
* Exemplu 1
mov ah, 1
cmp ah, -1
ja fara ; no jump 1 < 255
    cu ; jump 1 > -1
jg
* Exemplu 2
     ah, -1
mov
add
     ah, 10
      over; no jump (-1+10)=9
jo
js semn; no jump 9 > 0
      carry; jump 255+10 > 255
jc
```

Salt indirect

 Se face salt la o adresă care nu este specificată direct în corpul instrucțiunii

 Se poate specifica un target printr-o adresă de memorie sau un registru

• Exemplu:

» Presupunând că ECX conține adresa targetului

jmp [ECX]

* Notă: În cazul acesta, ECX trebuie să conțină adresa în valoare absolută, nu relativă ca în cazul saltului direct.

Apel de procedură direct/indirect

* Format:

CALL label

- * Semantică:
  - » Execuția transferată la instrucțiunea identificată de label
  - » Inainte de apel se salveaza adresa de retur pe stiva
  - » Revenirea se face la apelul instructiunii RET care extrage adresa de retur de pe stiva si executa salt la acea locatie
- Exemplu: EBX conţine un pointer la o procedură

```
CALL Calculeaza
```

```
... ;aici se revine dupa call
```

Calculeaza:

```
; aici este corpul rutinei

RET ; aici se termina rutina si se
; revine in programul principal
```

Apel de procedură direct/indirect

Call

- apel direct: adresa imediată a procedurii apelate
- apel indirect: adresa procedurii apelate în registru sau memorie
- Exemplu ASM:

```
dword la target_proc_ptr conţine un pointer
call [target_proc_ptr]
```

• Exemplu C:

```
int inc(int x){ return x+1;}
int (*fa)(int);
fa = &inc;
printf("%d\n", (*fa)(2));
```

Instrucțiuni de ciclare

LOOP

```
* Format:
       loop target
      Semantică:
       » Decrementează ECX și face salt la target dacă ECX ≠ 0
       » ECX trebuie inițializat cu numărul de repetări

    Exemplu (execută < loop body> de 50 de ori):

                  ECX, 50
         mov
       repeat:
         <loop body>
                  repeat ...
         loop

    Exemplul anterior este echivalent cu:

                  ECX, 50
         mov
       repeat:
         <loop body>
         dec
                ECX
               repeat ...
         jnz
```

Instrucțiuni de ciclare

• Următoarele două verifică, în plus, și indicatorul ZF

```
loope/loopz target
```

```
Action: ECX = ECX – 1

Jump to target if (ECX \neq 0 and ZF = 1)
```

loopne/loopnz target

```
Action: ECX = ECX - 1
Jump to target if (ECX \neq 0 and ZF = 0)
```

Instrucțiuni logice

AND/OR/XOR (Toate instr. logice actualizează EFLAGS)

and destination, source

* Prin măști de biți, setează anumiți biți să fie o

or destination, source

- * Prin măști de biți, setează anumiți biți să fie 1
- * Copiază anumiți biți dintr-un byte, cuvânt, dublu-cuvânt

xor destination, source

- * Comutare de biți
- * Inițializare registre la 0, de exemplu:

xor AX, AX

not destination

* Complementul față de 2 al unui număr pe 8 biți, de exemplu:

not AL

inc AL

Instrucțiuni logice

TEST

```
test
         destination, source
* Face AND non-destructiv
   » Nu se reține rezultatul, nu se modifică destination
   » Similar cu cmp
Exemplu: Verificarea parității unui număr reținut în AL
      test AL, 01H; test the least significant bit
            even_number
   odd_number:
    code
    jmp
          skip1
   even_number:
```

skip1:

Instrucțiuni de shiftare

• Două tipuri de shiftări

* Logică

Shiftare logică

```
Shift left
shl destination, count
shl destination, CL
Shift right
shr destination, count
shr destination, CL
```

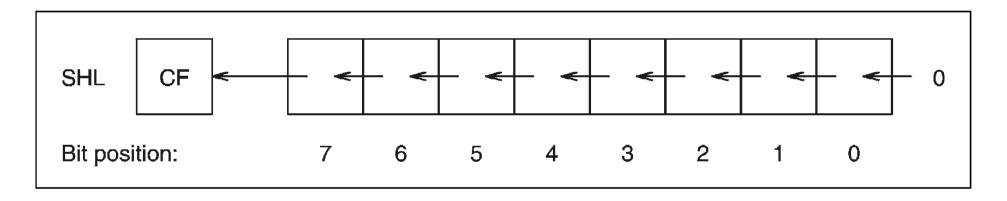
- * Semantică: Shiftare stânga/dreapta a **destination** cu valoarea din **count** sau registrul **CL** (nu modifica CL). **destination** poate fi pe 8, 16 sau 32 de biți; se poate afla în memorie sau într-un registru
- * Exemplu: prelucrare pe biți

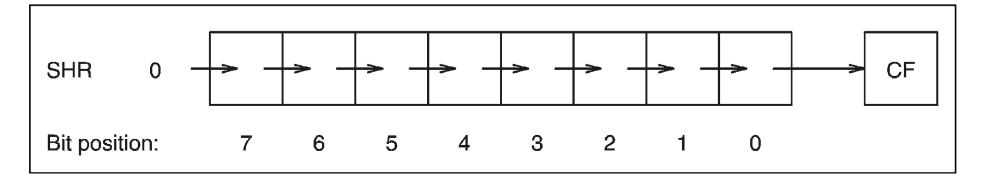
```
; AL contains the byte to be encrypted mov AH, AL shl AL, 4; move lower nibble to upper shr AH, 4; move upper nibble to lower or AL, AH; paste them together; AL has the encrypted byte
```

- Înmulţire şi împărţire
  - » Puteri ale lui 2
  - » Mai eficient decât mul/div

Shiftare logică

- Ultimul bitul care iese în afară ajunge în CF
  - » biți de o sunt inserați la celălalt capăt

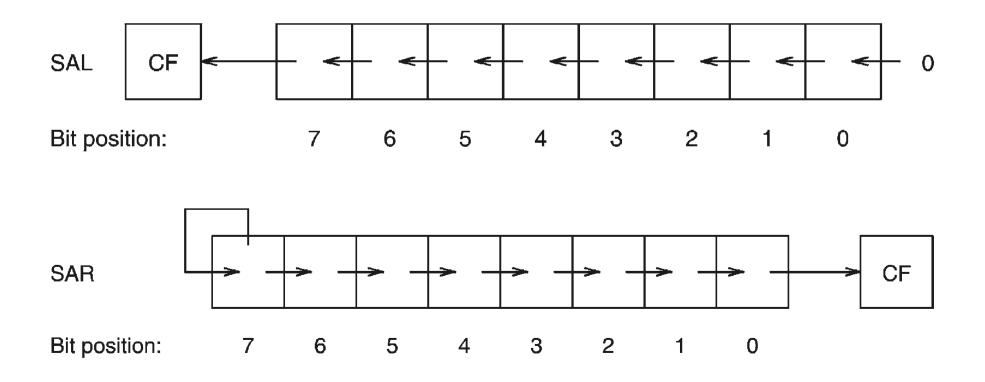

Shiftare logică

- Efect asupra indicatorilor:
  - * Auxiliary flag (AF): undefined
  - * Zero flag (ZF) și parity flag (PF) sunt actualizate
  - * Carry flag
    - » Conține ultimul bit shiftat în afară
  - * Overflow flag
    - » Pentru shiftări pe mai mulți biți
      - Undefined
    - » Pentru shiftări cu un singur bit
      - Se setează dacă în urma shiftării se schimbă semnul
      - Altfel devine o

Shiftare aritmetică

 Două variante, ca la cea logică: sal/sar destination, count sal/sar destination, CL

Instrucțiuni de rotire

- Problemă la shiftare
  - * Biţii shift-aţi în afară sunt pierduţi
  - * Instrucțiunile de rotire îi inserează la loc
- Două tipuri
  - * Fără Carry
    - » rol(ROtate Left)
    - » ror (ROtate Right)
  - * Cu Carry
    - » rcl (Rotate through Carry Left)
    - » rcr (Rotate through Carry Right)
  - * Formatul este similar cu cel al instrucțiunilor de shiftare
    - » Două variante (la fel ca la shiftare)
      - Cu operand imediat
      - Cu numărul de rotiri pasat prin CL

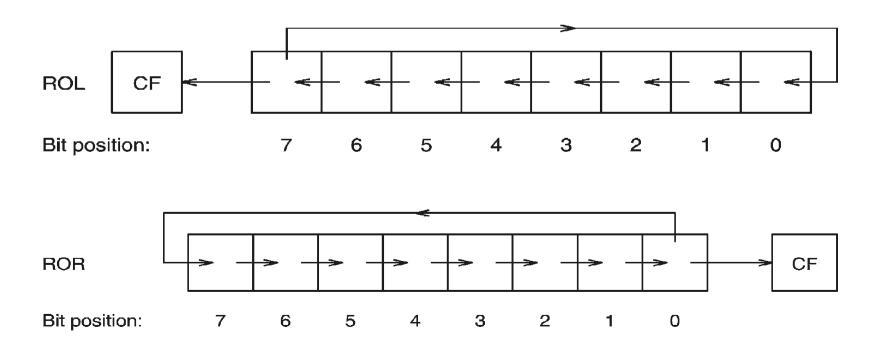
Rotire fără carry

* Format:

rol destination, count

ror destination, count

count – analog shift, valoare imediată sau prin CL

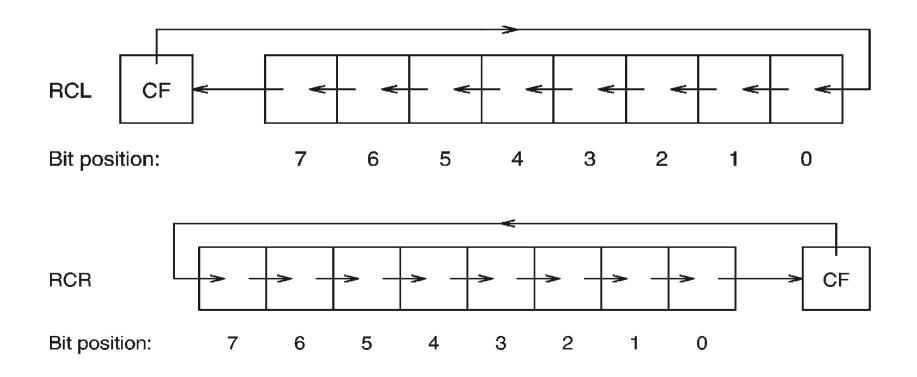

Rotire cu carry

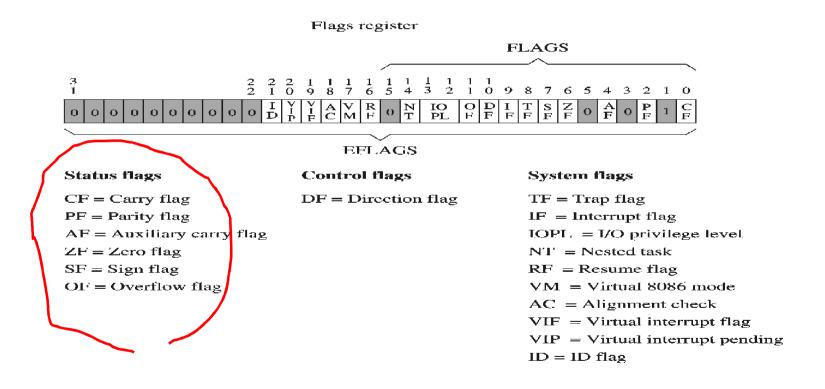
* Format

rcl destination, count rcr destination, count

count – analog shift, valoare imediată sau prin CL

 Şase indicatori ne spun câte o proprietate a rezultatelor instrucțiunilor aritmetice.

- Sunt actualizați pentru a evidenția o proprietate a rezultatelor
  - * Exemplu: Dacă rezultatul este o, se setează Zero Flag
- Îndată ce un flag este setat, rămâne setat până când o altă instrucțiune îi modifică starea
- Instrucțiunile afectează în mod diferit indicatorii
  - * add și sub le pot schimba pe toate șase
  - * inc și dec le pot schimba pe toate mai puțin CF
  - * mov, push, și pop nu afectează nici un indicator

• Exemplu:

```
; initially, assume ZF = 0
       EAX,55H ; ZF is still zero
mov
       EAX,55H; result is 0
sub
                ; ZF is set (ZF = 1)
                ; ZF remains 1
push
       EBX
       EBX, EAX ; ZF remains 1
mov
       EDX ; ZF remains 1
pop
                ; ZF remains 1
       ECX, 0
mov
inc
       ECX
                ; result is 1
                ; ZF is cleared (ZF=0)
```

Cum utilizam flaguri-le ref. la operatii aritmetice?

- Studiu de caz: Carry Flag. Reține dacă în urma unei operații aritmetice pe numere fără semn s-a produs depășire
  - * CF e setat în următoarele exemple

```
mov AL, 0FH mov AX, 12AEH add AL, 0F1H sub AX, 12AFH
```

* Propagare "imprumut" în adunarea pe mai multe cuvinte

```
1 ←carry from lower 32 bits
```

```
x = 3710 26A8 1257 9AE7H
y = 489B A321 FE60 4213H
7FAB C9CA 10B7 DCFAH
```

 Studiu de caz: Overflow flag. Analog CF, dar pentru numere cu semn

* Exemple (setează OF, dar nu și CF)

```
mov AL,72H; 72H = 114D
add AL,0EH; 0EH = 14D
```

• Cu/fără semn: de unde știe sistemul?

- * Procesorul nu știe interpretarea
- * El setează indicatorii carry și overflow pentru ambele

interpretarefărăsemn

```
mov AL,72H
add AL,0EH
jc depasire
nu_depasire:
....
depasire:
```

interpretare cu semn

```
mov AL,72H
add AL,0EH
jo depasire
nu_depasire:
....
depasire:
```

- Pentium are o serie de instrucțiuni ce pot lucra la nivel de 8, 16 sau 32 de biți
  - » Adunare: add, adc, inc
  - » Scădere: sub, sbb, dec, neg, cmp
  - » Înmulțire: mul, imul
  - » Împărțire: div, idiv
  - » Instrucțiuni ce se folosesc în conjuncție cu cele de mai sus: cbw, cwd, cdq, cwde, movsx, movzx

• Înmulțire

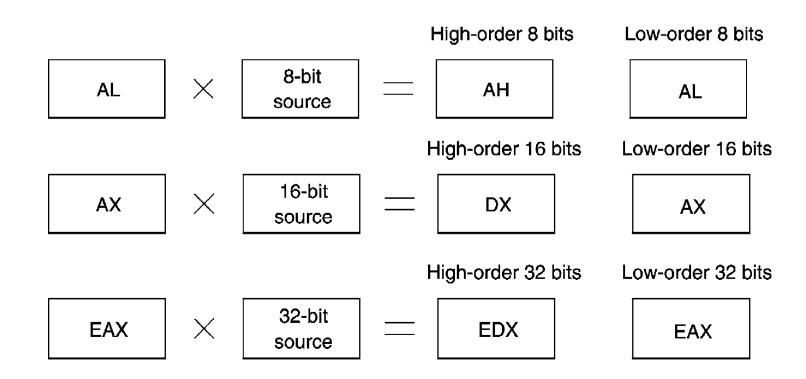
- * Mai complexă (costisitoare) ca add/sub
  - » Produce rezultate de lungime dublă
    - E.g. Înmulțirea a două numere pe 8 biți produce un rezultat ce are nevoie de 16 biți pentru reprezentare
  - » Nu putem folosi o singură instrucțiune de înmulțire atât pentru numere cu semn cât și pentru cele fără semn
    - add şi sub funcționează grație reprezentării în complement față de 2!
    - Pentru înmulțire, avem nevoie de instrucțiuni separate
       mul numere fără semn

imul numere cu semn

• Înmulțire fără semn

mul source

» Rezultatul şi al doilea operand depind de dimensiunea operandului source


```
* Exemplu
    mov AL, 10
    mov DL, 25
    mul DL

obţinem250D în AX (rezultatulîncape înAL)
```

Instrucțiunea imul folosește aceeași sintaxă

```
* Exemplu
```

```
mov DL, 0FFH ; DL = -1
mov AL, 0BEH ; AL = -66
imul DL
```

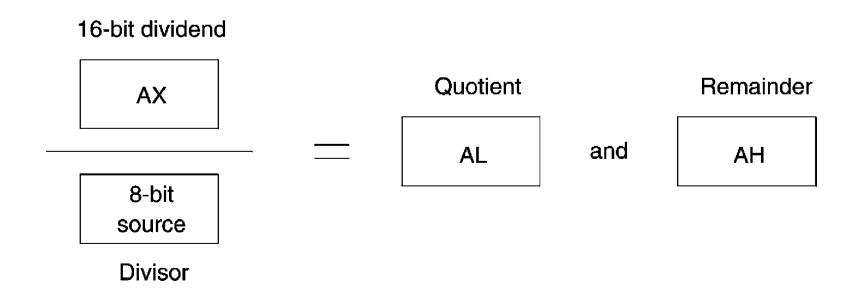
Obținem 66D în AL

- Împărțirea produce două rezultate
  - Câtul
  - Restul
  - * La înmulțire se evită situația de overflow cu registre duble
  - * La împărțire poate să apară!
    - Pentium are o întrerupere software ce se declanșează atunci când se produce overflow la împărțire
- Sintaxa analogă cu înmulțirea

```
div source numere fără semn
```

idiv source numere cu semn

- Deîmpărțitul este de două ori mai lung ca împărțitorul
- Deîmpărțitul se consideră implicit reținut în:
  - * AX (pentru împărțitor pe 8 biți)
  - * DX:AX (pentru împărțitor pe 16 biți)
  - * EDX:EAX (pentru împărțitor pe 32 biți)

Instrucțiuni aritmetice

Exemplu

```
mov AX, 251
mov CL, 12
div CL
```

avem 20D în AL și 11D drept rest în AH

• Exemplu

Avem 17D în AX și 47D rest în DX

Instrucțiuni aritmetice

- La împărțirea cu semn e nevoie de extensie de semn
  - » La numere fără semn, având un număr de 16 biți, făceam completare cu la stânga cu 0-uri până la 32 de biți
  - » Nu mai funcționează în cazul numerelor cu semn
  - » Solutie: Trebuie făcută extensie la stânga a bitului de semn
- Instrucțiuni ajutătoare
  - » Două instrucțiuni **mov**

```
movsx dest, src (move sign-extended src to dest)
movzx dest, src (move zero-extended src to dest)
```

- » În ambele cazuri, **dest** trebuie să fie un registru
- » **src** poate fi registru sau locație de memorie
  - Dacă **src** are 8 biți, **dest** trebuie să fie de 16 sau 32 de biți
  - Dacă src are 16biți, dest trebuie să fie de 32 de biți

Structuri de decizie de nivel înalt

- Citiţi secţiunea 8.5 din carte pentru a vedea cum se implementează:
  - * if-then-else
  - * if-then-else with a relational operator
  - * if-then-else with logical operators AND and OR
  - * while loop
  - * repeat-until loop
  - * for loop

if-then-else

```
AX, value1
if (value1 > value2)
                           mov
                                    AX, value2
                           cmp
  bigger = value1;
                           jle
                                    else_part
else
                         then_part:
  bigger = value2;
                                    bigger, AX
                           MOV
                                    end_if
                           jmp
                         else_part:
                                    AX, value2
                           mov
                                    bigger, AX
                           mov
                         end_if:
```

if-then-else cu operatori logici

```
cmp DL, 'a'
if (ch>= 'a'&&ch<= 'z')
 ch = ch - 32;
                          jb not_lower_case
                          cmp DL, 'z'
                          ja not_lower_case
                        lower_case:
                          mov AL, DL
                          add AL, 224
                                  DL, AL
                          mov
                        not_lower_case:
```

Bucle while, for

```
jmp while_cond
while(total < 700)</pre>
                                 while_body:
                                    < loop body >
  <loop body>
                                 while_cond:
                                    cmp BX, 700
                                    jl while_body
                                 end_while:
                                    mov SI, SIZE-1
                                    jmp for_cond
for(i = SIZE-1; i>= 0; i--
                                 loop_body:
                                    < loop body >
                                    dec SI
                                 for_cond:
  <loop body>
                                    or SI, SI
};
                                    jge loop_body
```

Reprezentarea sirurilor de caractere

- Două moduri de reprezentare
  - * Stocarea explicită a lungimii (PASCAL)

```
string DB 'Error message' str_len DW $-string
```

- \$ reprezintă valoarea curentă a contorului de alocare
- * Caracter santinelă (zero folosit în C)
  - » Stringuri terminate cu NULL se numesc string-uriASCIIZ
  - » Atenție zero în ASCII este 48 = 0x30, NULL este octetul 0x00

```
string DB 'Error message', 0
```

- Fiecare instrucțiune
  - * Poate opera cu operanzi pe 8-, 16-, sau 32 de biți
  - * Actualizează registrele index în mod implicit
    - » Operanzii pe Byte: incrementează/decrementează cu 1
    - » Operanzii pe Word: incrementează/decrementează cu 2
    - » Operanzii pe Dword: incrementează/decrementează cu 4
- Direction flag
  - * DF = o:înainte (incrementează registrele index)
  - * DF = 1: înapoi (decrementează registrele index)
- Cum modificăm DF?

```
std set direction flag (DF = 1)
cld clear direction flag (DF = 0)
```

Fără prefix se execută o singură dată

* Repetare necondiționată rep REPeat

* Repetare condiționată

repe/repz REPeat while Equal

REPeat while Zero

repne/repnz REPeat while Not Equal REPeat while Not Zero

rep

```
while (ECX ≠ 0)
    Execută instrucțiunea
    ECX := ECX-1
end while
```

- ECX este verificat la început
  - * ECX == o ? instrucțiunea nu se execută deloc
  - * Seamănă cu **JECXZ**

repe/repz

```
while (ECX \neq 0)
   Execută instrucțiunea
    ECX := ECX-1
   if (ZF = 0)
   then
     exit loop
   end if
end while
```

Se folosește cu cmps și scas

repne/repnz

```
while (ECX ≠ 0)
    Execută instrucțiunea
    ECX := ECX-1
    if (ZF = 1)
    then
        exit loop
    end if
end while
```

MOVS, LODS, STOS

Move string (movs)

```
* Format
  movsb dest_string, source_string
  movsb ; operands are bytes
  movsw ; operands are words
  movsd ; operands are doublewords
```

- * sursa= DS:ESI
- * destinația = ES:EDI
- * În Linux, DS = ES, ambele pregătite de kernel

movsb --- move a byte string

```
ES:EDI:=(DS:ESI); copy a byte

if (DF=0); forward direction

then

ESI:= ESI+1

EDI:= EDI+1

else; backward direction

ESI:= ESI-1

EDI:= EDI-1
```

end if

Nici un flag nu este modificat

Exemplu MOVSB:

```
section data
           db
                  'The original string',0
string1
                  $ - string1
strLen
           EQU
.section bss
string2
           resb
                    80
.section text
Start_:
                       ; strLen includes NULL
       ECX, strLen
mov
       ESI, string1
mov
       EDI, string2
mov
                       ; forward direction
cld
       movsb
rep
```

Load String (LODS)

```
* Copiaza valoarea indicată de DS:ESI în:» AL (lodsb), AX (lodsw), EAX (lodsd)
```

* Prefixul de repetare nu are sens

Store String (STOS) [Operația complementară LODS]

- * Copiaza valoarea din
  » AL (lodsb), AX (lodsw), EAX (lodsd)
  * În stringul pointat de ES:EDI
- Prefixul de repetare poate fi folosit pentru inițializarea unui bloc de memorie

Exemplu STOSW: Inițializare array1 cu -1

```
.bss
array1 resw 100

.text
mov ECX,100
mov EDI,array1
mov AX,-1
cld ; forward direction
rep stosw
```

Prefixele de repetare nu se folosesc cu lods /stos

• Exemplu procesare text:

```
ECX, strLen
  mov
         ESI, string1
  mov
         EDI, string2
  mov
         ; forward direction
  cld
loop1:
  lodsb
         AL, 20H
  or
  stosb
  loop
         loop1
```

Comparare string-uri

- Compare String (CMPS)
  - * Dimensiuni disponibile: CMPSB, CMPSW, CMPSD

```
cmpsb ---compară octeții de la DS:ESI și
ES:EDI, setează FLAGS
if (DF=0) ; forward direction
then
           ESI := ESI+1
           EDI := EDI+1
           ; backward direction ESI := ESI-1
else
           EDI := EDI-1
end if
Setează FLAGS ca și instrucțiunea cmp
  [DS:ESI]-[ES:EDI]
```

Comparare string-uri

Exemplul 1 CMPSB (FORWARD):

```
.data
string1
           db
                  'abcdfghi',0
           EQU
                  $ - string1
strLen
           db
                  'abcdefgh',0
string2
.text
      ECX, strLen
mov
      ESI, string1
mov
      EDI, string2
mov
            ; forward direction
cld
      cmpsb
repe
dec
      ESI
             ;ESI & EDI pointing to the last
      EDI
dec
             ; character that differs
```

Comparare string-uri

Exemplul 2 CMPSB (BACKWARD):

```
.data
string1
         db
                 'abcdfghi',0
           EQU $ - string1 - 1
strLen
        db
                  'abcdefgh',0
string2
.text
      ECX, strLen
mov
mov ESI, string1 + strLen - 1
      EDI, string2 + strLen - 1
mov
          ; backward direction
std
repne cmpsb
inc
      ESI ; ESI & EDI pointing to the first character that matches
inc
      EDI; in the backward direction
```

Scanarestring-uri

Scan String (SCAS)

* Dimensiuni disponibile: SCASB, SCASW, SCASD

```
scasb --- Scan a byte string
Compară AL cu octetul [ES:EDI], set FLAGS
if (DF=0) ; forward direction
then
          EDI := EDI+1
               ; backward direction
else
          EDI := EDI-1
end if
Setează FLAGS ca și instrucțiunea cmp
  [DS:ESI]-[ES:EDI]
```

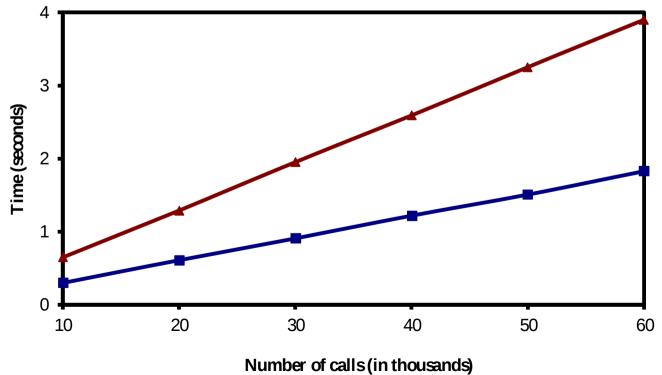
scasw folosește AX; scasd folosește EAX

Scanare string-uri

```
EXEMPLUL 2 SCASB
EXEMPLUL 1 SCASB
                               data
.data
                              string1 db '
                                                abc',0
string1 db 'abcdefgh',0
                              strLen EQU $ - string1
strLen EQU $ - string1
                              .text
_text
                              mov ECX, strLen
mov ECX, strLen
                              mov EDI, string1
mov EDI, string1
                              mov AL, ' '
mov AL, 'e'
                              ; character to be searched
;character to be searched
                              cld
cld; forward direction
                              ; forward direction
repne scasb
                              repe scasb
                              dec EDI
dec EDI
                              ; EDI pointing to the first
; leaves EDI pointing to
                                 non-blank character 'a'
  'e' in string1
```

Performanță instrucțiuni pentru string-uri

- Două avantaje pentru instructiunile dedicate:
  - * Registre index actualizate automat
  - * Pot folosi doi operanzi direct din memorie
- Masuratori efectuate pentru mutarea a 50000 de elemente utilizand MOVSD:

Performanță instrucțiuni pentru string-uri

